

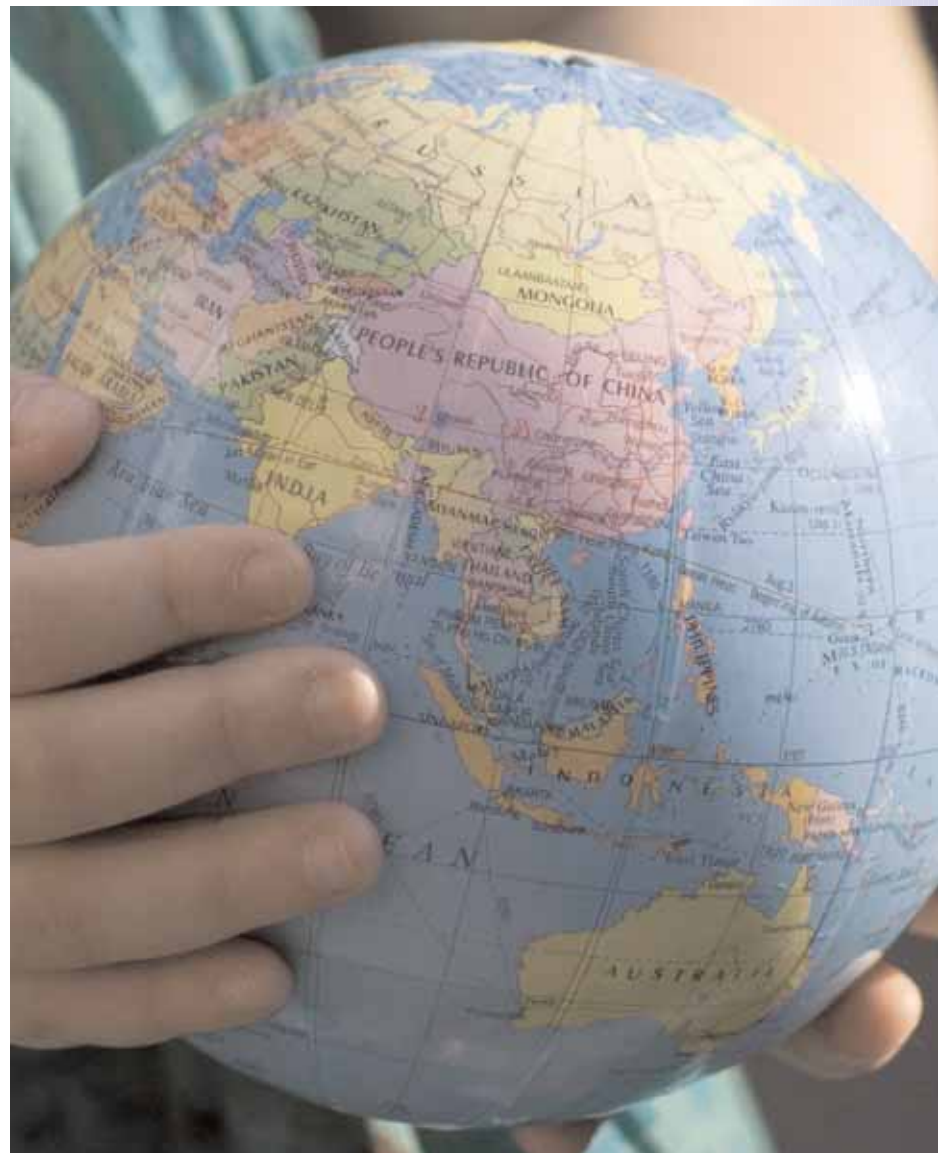
„...Trebuie să schimbăm spiritul oamenilor. Trebuie o acțiune profundă, reală, imediată și dramatică...”

Jean Monnet – Memorandum, 3 mai 1950

str. Păcurari nr. 85, 700 515 Iași / România
tel. 0232 260 410 tel/fax 0232 260 122
email: office@eudirect.ro

GHILOTINA GLOBALĂ

Unii afirmă că GLOBALIZAREA este un fenomen ireversibil, determinat de anumite cercuri oculte de putere, susținut de marile companii transnaționale, că este un fenomen eminent economic. Se spune că dimensiunea politică a globalizării se poate regăsi în loviturile de stat sau în campaniile electorale finanțate din afară. Consumatorismul dus la extrem, depersonalizarea, uniformizarea la nivel local, regional și global par a fi rezultatele globalizării, dar altele sunt mai importante. Există o teorie, „Teoria Gheea”, care pornește de la ideea că planeta noastră este o ființă vie, o singură entitate VIE. Această ființă, cu un anumit echilibru stabilit la un moment dat, ne-a permis nouă oamenilor, ca specie, să devenim specie dominantă, ne-a situat în vârful lanțului trofic. Pare o aberație dacă ținem cont de numărul indivizilor care compun specia noastră. Se știe că speciile, cu cât sunt situate mai sus pe piramida trofică, cu atât sunt mai restrânse ca număr de indivizi membri. Ori, noi suntem din ce în ce mai mulți: 6 miliarde acum, 9 miliarde peste 50 de ani, 12 miliarde peste 75 de ani. Deja consumăm și defecăm mai mult decât poate planeta să suporte. Lăsând „gluma” la o parte, trebuie să enumerăm câteva probleme care pot fi încadrate în spectrul larg al „environment-ului”, al mediului natural de dezvoltare a societății umane, probleme ce ar putea fi rezolvate prin includerea conceptului ecologist al dez-

GHILOTINA GLOBALĂ

ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ este un fenomen care afectează negativ întreaga populație a planetei și care se datorează exclusiv activităților umane începând cu prima revoluție industrială. Anul 1998 a fost cel mai cald an din 1860 încoace. 2002, al doilea în ierarhie, a fost cu 0,5 °C mai cald decât media perioadei 1961-1990. Topirea calotelor polare plutoare nu va ridica nivelul mărilor, dar topirea rapidă a ghețurilor și a zăpezilor vecine terestre va produce în următoarea sută de ani creșterea nivelului Oceanului planetar, dislocarea a 80% din populația globului (care acum trăiește în zonele de coastă), o mini eră glaciară în nordul și vestul Europei (prin modificarea traseului Curentului Golfului – Golf Stream), deșertificarea masivă a terenurilor agricole, distrugerea pădurilor ecuatoriale (cel mai mare producător de oxigen după algele unicelulare din oceane). Dintre gazele care produc efectul de seră, cel mai periculos este metanul CH₄, dar din fericire este deocamdată puțin prezent în ecuație. Cel mai activ este bioxidul de carbon CO₂, gaz ce rezultă, în primul rând, din arderea combustibililor fosili în activitățile umane. Iată că am ajuns la problema ENERGIEI. Nimic din ceea ce face omul pe pământ nu poate face fără energie. De

la prăjitul unui cartof până la lansarea unei nave spațiale, totul înseamnă energie.

Și cum 75% din ea este produsă prin arderea combustibililor fosili, bioxidul de carbon rămâne neconținut în atmosferă, producând efect de seră. În 2001, în cadrul Conferinței de la Marakesh, 165 de state au aprobat, cel puțin declarativ, prevederile Protocolului de la Kyoto (1997) privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Cel mai mare poluator, Statele Unite, au respins aceste prevederi. Oare, doar întâmplător, cele mai multe companii transnaționale își au sediile centrale în S.U.A.? Într-o societate de consum, profitul companiilor se bazează, printre altele, și pe creșterea consumului fiecărui individ și prin mărirea numărului de consumatori. Iată cum am ajuns la CREȘTEREA DEMOGRAFICĂ abordată ca suport al globalizării. Cu cât mai mulți oameni, cu atât mai mulți consumatori, cu atât mai mare profitul!... Oricât ar părea de inuman, înmulțirea necontrolată a speciei umane poate produce o catastrofă. Pe lângă nevoia de spațiu vital, această mulțime consumă diverse bunuri și servicii care, pentru a fi produse și livrate, au nevoie de energie obținută din arderea combustibililor fosili care produce efect de

Actuala filozofie de dezvoltare economică:

A poluat mediul și a afectat sănătatea oamenilor
A antrenat și a încurajat risipa și a epuizat rezervele cunoscute
A frustrat lumea a III-a, adâncindu-i decalajele față de cei bogași
A creat iluzia bunăstării printr-o statistică mincinoasă
A pervertit valori recunoscute
A redus individul la o singură dimensiune, cea de consumator

Prof. univ. Dr. Ion Pohoșă –
Universitatea „Al. I. Cuza” Iași

seră, care încălzește clima și deșertifică terenurile agricole. Iată problema HRANEI.

Este evident că omul nu poate consuma decât un anumit tip de hrană, biologică, în general. Este clar că nu se poate cultiva grâu sau porumb în seră, chiar modificate genetic. Și oare câte milioane de hectare de sere s-ar putea construi și câtă energie s-ar consuma pentru aceasta? Cum pot fi fertilizate miliarde de hectare de nisip fără consum de energie?

Revenind acum la Statele Unite, trebuie subliniat, pentru a căta oară?... că aici își au sediile marile companii transnaționale, inclusiv cele din domeniul petrolului, combustibil fosil din arderea căruia se obține energie și efect de seră. Dar nu numai atât...

Politica Externă și de Securitate Comună

Cu origini în Antichitate și în Evul Mediu, ideea unei Europe Unite reprezintă un vis în împlinirea căruia au sperat filozofi și juriști, istorici și geografi, oameni de rând și, mai ales, spirite luminate ori conducători politici și militari. Epoca modernă a reușit să concretizeze această năzuință comună a europenilor în proiecte de uniune europeană care s-au dezbătut public vreme de decenii. În perioada postbelică aceste proiecte s-au materializat în realități politice prin crearea Comunităților Europene și a Uniunii Europene. Navigând între tendințe contradictorii și încercând să împacă ideea Europei unite cu cea a suveranității statelor europene, structurile europene integrate au evoluat înspre veritabile comunități politice. Astfel, prin Tratatul de la Maastricht, Cooperarea Politică Europeană (CPE), care se situa la baza coordonării comunităților și a statelor membre, se dezvoltă și devine Politică Externă și de Securitate Comună (PESC). Așa cum se precizează în literatu-

PESC

ra de specialitate, Uniunea politică va trebui să întărească, într-o modalitate globală și echilibrată, capacitatea comunităților și statelor membre, acționând în domeniile în care acestea au interese comune.

Legătura dintre politica externă și politica de securitate
Un rol primordial pentru existența și evoluția unei comunități îl are politica sa externă și de securitate. Politica externă și are rațiunea în existența diferitelor comunități umane care trebuie să stabilească diferite legături de colaborare în vederea promovării intereselor proprii sau mutuale. O adevărată politică externă în mediul internațional se poate realiza între entitățile de tip statal care dețin monopolul acestei specii de politică. La fel este cazul politicii de securitate împotriva unei agresiuni exterioare, care nu poate exista decât la nivel național, statul deținând monopolul organizării apărării împotriva pericolelor externe.

GHILOTINA GLOBALĂ

În 16.03.1978, petrolierul „Amoco Cadiz” naufragiază și revarsă 232.000 tone de petrol pe coastele peninsulei franceze Bretagne. „Amoco” este o filială a „Standard Oil of Indiana” SUA. În 24.03.1989, alt petrolier, „Exxon Valdez” poluează grav, 415.000 tone de petrol afec-tând, în Alaska, mai mult de 2100 km de coastă, de 10 ori mai mare decât lungimea coastei românești de la Marea Neagră. „Exxon” este o companie americană. Ambele petroliere navigau sub pavilion liberian pentru reducerea taxelor și creșterea profitului.

Încălzirea globală începe deja să-și arate efectele concrete. Ridicarea nivelului mărilor a produs dispariția insulei Tebua Tarawa din arhipelagul Kiribati din Pacific. Se pregătesc Tuvalu, tot din Pacific, având altitudinea maximă de 3,6 m peste nivelul mării și o populație de 10.500 de locuitori. Oare americanii s-au gândit că s-ar putea să rămână fără celebra mlaștină Everglades din Florida și câte altele ?

Un studiu publicat în numărul din ianuarie 2004 al revistei „Nature” arată că în următorii 50 de ani, datorită încălzirii globale și reducerii habitatelor naturale, peste un milion de specii de plante și animale terestre vor dispărea. Aceasta înseamnă un sfert din speciile cunoscute, fără ca cineva să poată estima efectul asupra echilibrului natural. Oricum, dacă nu se acționează începând chiar de ieri, a 3-a generație după noi, adică stră-nepoșii, va vedea o planetă cu totul și cu totul altfel decât o ținem acum.

Umbra ghiotinei globale este mai amenințătoare ca oricând. Teburoro Tito, președintele Republicii Kiribati, afirmă într-un discurs: „ Unii spun că este un nonsens să trimitem spre trecut actualul standard de viață doar de dragul protecției mediului. Dar economia de energie nu ne poate afecta prea mult. Oare risipa energetică și luxul sunt singurii indicatori ai unei vieți civilizate? Nu cre-deți că ar fi mai civilizată să ne gândim la

generațiile viitoare, la viitorul planetei și să acționăm în consecință?”

Răspunsul american, arogant și inconștient : „De ce ar trebui George W. Bush să plătească mafiei rusești miliarde de dolari pentru a menține deschisă o fabrică de automobile din Chicago?” (Charles Arthur-That Sinking Feeling, The Independent, 6 ianuarie 2004) Este o referire directă la „creditele-carbon” prevăzute în Protocolul de la Kyoto pe care nu-l agreează mare poluator mondial. Poate că țiu ei ceva și consideră că nu are rost să prelungim agonia inutil.

Dacă globalizarea este un fenomen ire-versibil, iar ființa umană are, istoricește dovedită, capacitatea de a nu ceda nicio-dată și de a merge până la capăt, atunci principiile dezvoltării durabile vor fi globalizate, chiar prin acțiuni locale. Acesta este crezul ecologiștilor.

Securitatea națională este cea stare realizată prin acțiuni politico-diplomatice, economice, militare și de altă natură care garantează statului independența și suveranitatea integritatea teritorială, ordinea constituțională și propriul sistem de valori; politica de securitate națională este o componentă a politicii generale a statului și urmărește obținerea libertății de acțiune pe plan intern și extern, protecția față de riscurile și amenințările privind dezvoltarea și valorile pe care se întemeiază.

Între politica externă și cea de securitate există o legătură foarte strânsă, atât în ceea ce privește obiectivele lor (promovarea intereselor comunității), cât și mediul în care acționează (cel internațional). Ele se potențează și se sprijină reciproc, în sensul că o politică externă eficientă face să crească garanțiile de securitate și, pe de altă parte, o politică de securitate eficientă determină într-o mare măsură valoarea deciziilor și acțiunilor externe ale comunității. Ceea ce le diferențiază sunt mijloacele de acțiune, în cadrul politicii externe prevalând modalitățile de acțiune diplomatică, în timp ce instrumentul principal al politicii de securitate este armata și utilizarea mijloacelor violenței armate; în mod inevitabil, securitatea se referă în mod special la război, care reprezintă o continuare a politicii cu alte mijloace, armatele fiind în ultimă instanță instrumentele politicii externe a comunităților de tip statal.

Obiective, principii și metode ale P.E.S.C.

Instituționalizarea PESC a fost punctul nodal al inițiativei președintelui Mitterand și a cancelarului Kohl în scrisoarea trimisă statelor membre și Președintelui Consiliului European la 19 apr. 1990, înaintea reuniunii de la Roma pentru negocieri privind Tratatul Uniunii Europene TUE. Prin Tratatul de la Maastricht și Amsterdam, câmpul de acțiune al PESC s-a delimitat, făcându-se legătura atât cu prevederi instituționale anterioare, cât și cu obiectivele diplomatice și de securitate ale unor organizații mai largi decât UE (ONU sau OSCE). Uniunea definește și pune în practică o PESC acoperind toate domeniile politicii externe și de securitate, ale cărei obiective sunt:

* Salvagardarea valorilor comune, a intereselor fundamentale, a independenței și a integrității Uniunii, conform principiilor Cartei Națiunilor Unite

* Întărirea securității Uniunii sub toate formele sale

* Menținerea păcii și întărirea securității internaționale, conform principiilor Cartei Națiunilor Unite și ale Actului Final de la Helsinki și obiectivelor Cartei de la Paris, inclusiv cele referitoare la frontierele exterioare

* Promovarea cooperării internaționale

* Dezvoltarea și întărirea democrației și a statului de drept, ca și respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Se stabilesc, prin art. J.1., principiile de acțiune în acest domeniu

* Statele membre sprijină activ și fără rezerve PESC a Uniunii, în spiritul loialității și al solidarității reciproce

* Statele membre contribuie împreună

la întărirea și dezvoltarea solidarității lor politice reciproce

* Statele membre se abțin de la orice acțiune contrară intereselor Uniunii sau susceptibilă să dăuneze eficacității sale ca forță de coeziune în relațiile internaționale

* Consiliul veghează la respectarea acestor principii (ceea ce înseamnă că PESC nu stabilește obligații juridice, ci impune statelor membre un anumit comportament), alte principii putând fi stabilite în viitor de către Consiliu

Metodele și mijloacele utilizate de Uniune pentru urmărirea obiectivelor și principiilor enunțate sunt prevăzute în art. J.2. și se referă la:

- definirea principiilor și orientărilor generale ale PESC
- deciderea asupra strategiilor comune
- adoptarea pozițiilor comune
- adoptarea acțiunilor comune
- întărirea cooperării sistematice între statele membre pentru conducerea politicii lor

În Tratatul de la Maastricht erau prevăzute doar cooperarea sistematică (bazată pe informarea reciprocă ^oi concentrarea în cadrul Consiliului, mrgând până la definirea de către acesta a unei poziții comune) ^oi acțiunile comune (puse în aplicare în mod progresiv în domeniile în care statele membre au interese importante în comun).

În Tratatul de la Amsterdam se stabile^ote că Uniunea urmăre^ote obiectivele PESC ^oi prin alte metode

* define^ote principiile ^oi orientările generale ale PESC (inclusiv în domeniul apărării)

* ia decizii asupra strategiilor comune (pentru precizarea obiectivelor)

* adoptă poziții comune (ceea ce înseamnă că acestea au devenit metode de sine stătătoare ^oi nu parte a cooperării sistematice)

Competențele instituțiilor U.E. ^oi ale statelor membre

Structura cu totul originală a construcției europene ca ^oi specificul celui de-

al doilea pilon al UE, bazat atât pe cooperare interguvernamentală cât ^oi pe metode comunitare, face ca atribuirea de competențe în domeniul PESC să fie destul de complexă, având capacitatea de a interveni, atât instituțiile comunitare, cât ^oi statele membre.

Consiliul European define^ote principiile ^oi orientările generale ale PESC, inclusiv domeniile ce au implicații în privința apărării, ^oi decide asupra strategiilor comune care vor fi puse în practică de Uniune în domeniile în care statele membre au interese comune importante ; strategiile comune precizează obiectivele, durata lor ^oi mijloacele pe care statele membre vor trebui să le furnizeze Uniunii.

Interesele comune importante nu sunt definite, ele fiind condiționate de evoluția situației internaționale; într-un proiect de declarație care nu a fost adoptat, se menționează că ar putea face obiectul unei acțiuni comune următoarele domenii: procesul OSCE; politica de dezarmare ^oi de control al armamentelor; neproliferarea nucleară; controlul transferu-

lui de tehnologie militară spre țări; exporturile de arme

Consiliul (în compunerea sa generală, adică în formația mini^otrilor afacerilor externe ai statelor membre) adoptă deciziile necesare definirii ^oi punerii în practică a PESC pe baza orientărilor generale adoptate de Consiliul European, recomandând strategii comune pe care le pune în practică.

Acțiunile comune adoptate de Consiliu privesc anumite situații în care o acțiune operațională a Uniunii este considerată necesară, având fixate obiectivele, domeniul de acțiune, mijloacele care trebuie puse la dispoziție ^oi, după caz, durata ^oi condițiile relative la punerea lor în practică.

În ceea ce prive^ote pozițiile comune, ca definire a poziției globale a Uniunii asupra unei chestiuni particulare de natură geografică sau tematică, acestea se adoptă tot de către Consiliu, iar statele membre veghează la conformitatea politicilor lor naționale cu pozițiile comune.

Consiliul are posibilitatea să numească un reprezentant special de fiecare dată când consideră necesar, căruia îi este conferit un mandat în legătură cu chestiuni politice specifice.

Pre^oedinția reprezintă Uniunea în domeniile jnând de PESC, având responsabilitatea punerii în practică a acțiunilor comune (art.J.8). În scopul asigurării unei reprezentări calificate, Pre^oedinția este asistată de Secretarul General al Consiliului care exercită funcția de Înalt Reprezentant pentru PESC care are în subordine o unitate de planificare a politicii ^oi de alertare rapidă , având următoarele sarcini:

- supravegherea ^oi analiza evoluțiilor care jn de domeniul PESC

- furnizarea de evaluări ale intereselor Uniunii în domeniile PESC ^oi recenzarea domeniilor care ar putea interesa PESC pe viitor

- furnizarea în timp util de evaluări ^oi darea rapidă a alarmei atunci când se produc evenimente sau situații susceptibile să aibă repercursiuni importante asupra PESC, inclusiv crizele politice potențiale

- pregătirea de documente înfăj^oând argumentat opțiuni privind politica de urmat ^oi prezentarea lor, sub responsabilitatea Pre^oedinției, drept contribuții la definirea politicii în cadrul Consiliului

Declarația menționată obligă statele membre și Comisia să sprijine procesul de planificare a politicii, furnizând, în cea mai mare măsură posibilă, informații pertinente, inclusiv informații confidențiale. Rămâne de văzut cum se poate concilia această prevedere cu tradiția istorică, bazată pe suveranitatea națională, a păstrării secretului asupra informațiilor vizând interesele vitale ale statului.

Parlamentul European este informat în mod regulat de Președinție și Comisie asupra evoluției politicii externe și de securitate a Uniunii și poate să adreseze întrebări sau să formuleze recomandări Consiliului; se sprijină pe 2 dintre cele 19 comisii permanente, respectiv pe Comisia afacerilor externe și a securității și pe Comisia pentru relații economice externe.

Comisia este deplin asociată lucrărilor din domeniul PESC (art. J.17); ea sau fiecare stat membru pot sesiza Consiliul asupra oricărei chestiuni privind de PESC și pot prezenta propuneri Consiliului (art. J.12). Asocierea Comisiei la lucrările PESC este determinată de faptul că politica externă produce efecte asupra politicilor comunitare, a căror reprezentare este asigurată de Comisie

Statele membre se informează reciproc și se concertează în cadrul Consiliului asupra oricărei chestiuni de PESC, prezentând un interes general în vederea asigurării executării influenței Uniunii, în modul cel mai eficace, prin convergența acțiunii lor; este necesară cooperarea sistematică dintre state care se realizează concret și prin alte modalități, cum ar fi susținerea acțiunilor și pozițiilor comune sau coordonarea în cadrul conferințelor și organizațiilor internaționale.

Aplicarea politicii de securitate și apărare comună

Deși la Amsterdam nu s-au produs modificări substanțiale, față de redactarea mai prudentă de la Maastricht, se constată unele precizări și dezvoltări în materie de securitate, conținute în articolul J.7. Conform acestuia, PESC include ansamblul chestiunilor relative la securi-

tatea UE, inclusiv definirea în timp a unei politici de apărare comună care ar putea conduce la apărarea comună dacă Consiliul European decide acest lucru, recomandând statelor membre adoptarea unei hotărâri în acest sens, conform exigențelor lor constituționale. Conceptele vizate, de „politică de apărare comună” și de „apărare comună”, sunt strâns legate de organizația interguvernamentală regională și militară care este Uniunea Europei Occidentale, textul articolului precizând că UEO face parte integrantă din dezvoltarea UE, permițându-i acesteia accesul la o capacitate operațională pentru:

- * misiunile umanitare și de evacuare
- * misiunile de menținere a păcii
- * misiunile forțelor de intervenție pentru gestionarea crizelor
- * misiunile pentru restabilirea păcii

Multe dintre dispozițiile art. J.7, se referă la colaborarea cu UEO, organizație considerată a fi „brațul armat al UE” sau „pilonul european al NATO”. Așa a ajuns la includerea misiunilor asumate de

UEO prin Declarația de la Petersburg din 1992, în cadrul politicii de apărare comună a UE. Se constată că această includere are în vedere accesul Uniunii la capacitățile operaționale ale UEO (Eurocorpul, celelalte mari unități multinazionale) și se referă doar la acțiuni neconvenționale și nu la cele de război propriu-zis, demonstrându-se încă odată prudența cu care se înaintează în acest domeniu. Uniunea va recurge la UEO pentru a elabora și pune în practică deciziile și acțiunile comune care au implicații în domeniul apărării, iar competența Consiliului European în materie de definire a orientărilor este valabilă și în privința UEO. De fiecare dată când Uniunea recurge la UEO pentru ca ea să elaboreze și să pună în practică deciziile Uniunii referitoare la misiunile neconvenționale amintite, toate statele membre au dreptul de a participa deplin la aceste misiuni, deci și cele care au statut de observator la UEO.

Deciziile care au implicații în domeniul apărării, referitoare la recurgerea la UEO, sunt adoptate fără a se aduce prejudicii politicilor ^oi obligațiilor specifice ^oi privilegiate ale statelor neutre.

După o na^otere cu forcepsul ^oi o primă copilărie plină de dificultăți, se pare că evoluția Politicii Externe ^oi de Securitate a Uniunii Europene va avea o desfășurare tot mai dinamică. După deciziile de la Helsinki, s-a reușit progresiv:

- * instituirea Comitetului Politic ^oi de Securitate

- * instituirea embrionului Statului Major European

- * desființarea UEO ^oi preluarea prerogativelor acesteia de către UE

- * asumarea de angajamente naționale oficiale pentru crearea forței comune europene de reacție rapidă compusă din 100.000 de militari, 400 de avioane de luptă ^oi 100 de nave

- * înfiriparea unei industrii europene de armament prin fuziunea între sectorul privat ^oi cel guvernamental al industriei de apărare.

Exemplu de implicare a UE prin PESC

Se poate spune că nu există reuniune a Consiliului European în care să nu se facă o analiză detaliată a implicării UE în soluționarea problemelor internaționale. Consiliul European de la Viena 1999 a cerut Consiliului să ia în cel mai scurt timp posibil o decizie privind

- * acordarea de ajutor alimentar Rusiei ^oi instituirea unor mecanisme de control corespunzătoare, având în vedere că Federația Rusă e un partener strategic al UE, iar criza multiformă din Rusia cere o reacție adecvată a UE;

- * S-a deplâns lipsa de disponibilitate la dialog a etnicilor albanezi din Kosovo ^oi a autorităților sârbe, cerându-li-se să dea dovadă de flexibilitate ^oi s-a reafirmat hotărârea UE de a sprijini o soluție negociată a crizei din Kosovo ca parte integrantă a Iugoslaviei

- * Autoritățile de la Bagdad sunt invinuite că obstrucționează activitatea specialiștilor internaționali în dezarmare ^oi

li se cere să permită desfășurarea activității UNSCOM

- * S-au deplâns violențele, represaliile ^oi stabilirea de noi condiții care pun în pericol aplicarea acordului israeliano-palestinian de la Wye Plantation din 1998, cerându-se celor două părți să dea dovadă de moderație ^oi să le aplice integral, la timp ^oi cu bună credință, având în vedere că UE este principalul donator colectiv al palestinienilor, reafirmându-se hotărârea de a contribui politic ^oi economic la succesul procesului de pace. Este adevărat că parte din aceste declarații nu au decât un caracter pur politic (neconstrângător), dar nu trebuie uitat că prevenirea declarativă face parte din elaboratul complex de stabilire a strategiilor, pozițiilor ^oi acțiunilor comune pe care, nu de puține ori, le anticipează.

Curtea de Justitie

asigurarea respectarii legii

Curtea de Justitie a Comunitatilor Europene (pentru care se foloseste frecvent prescurtarea „Curtea”) a fost instituita în temeiul primului Tratat UE, Tratatul CECO din 1952. Sediul se afla la Luxemburg. Misiunea Curtii este sa se asigure ca legislatia UE este interpretata si aplicata în mod uniform în toate statele membre UE, astfel încât legile sa se aplice în mod egal tuturor cetatenilor. Spre exemplu, Curtea se asigura ca instantele nationale nu pronunta sentinte diferite în acelasi caz. Curtea se asigura si ca statele membre si institutiile UE aplica prevederile legislative. Curtea are puterea de a solutiona litigiile care apar între state membre UE, institutiile UE, operatori economici si persoane fizice.

Curtea are în alcatuire un judecator din fiecare stat membru, astfel încât toate sistemele juridice nationale din cadrul UE sunt reprezentate. Cu toate acestea, din motive de eficienta, Curtea functioneaza rar în structura completa. De obicei, Curtea se întruneste în „Marea Camera” cu numai 13 judecatori sau în camere de cinci sau trei judecatori. Curtea este asistata de opt „avocati generali”. Rolul acestora este sa isi sustina punctele de vedere în cazurile înaintate Curtii spre solutionare. Pledoariile trebuie sustinute public si trebuie sa fie impartiale. Judecatorii si avocatii generali sunt persoane a caror impartialitate nu poate fi pusa la îndoiala. Ei detin calificarile sau competentele necesare pentru a fi numiti în cele mai înalte functii juridice din tarile lor de origine. Acestia sunt numiti la Curtea de Justitie prin acordul comun al guvernelor statelor membre UE. Fiecare este numit pentru un mandat de sase ani, care poate fi reinnoit.

Pentru a ajuta Curtea de Justitie sa faca fata numarului mare de cazuri înaintate

spre solutionare si pentru a oferi protectie juridica sporita cetatenilor, în 1988 a fost creat un Tribunal de Prima Instanta. Acest tribunal (care functioneaza pe lângă Curtea de Justitie) este responsabil pentru pronuntarea sentintelor în anumite cazuri, în special actiuni intentate de persoane fizice, companii si unele organizatii, si cazuri care se încadreaza în dreptul concurentei. Acest tribunal are în alcatuire câte un judecator din fiecare stat membru UE.

Tribunalul Functiei Publice al Uniunii Europene se pronunta în litigiile aparute între Uniunea Europeana si functionarii acesteia. Acest tribunal este alcatuit din sapte judecatori si functioneaza pe lângă Tribunalul de Prima Instanta.

Curtea de Justitie, Tribunalul de Prima Instanta si Tribunalul Functiei Publice au câte un presedinte ales de judecatori pentru un mandat de trei ani care poate fi reinnoit. Vassilios Skouris a fost ales presedinte al Curtii de Justitie în 2003. Marc Jaeger este actualul presedinte al Tribunalului de Prima Instanta. Paul J. Mahoney este presedintele Tribunalului Functiei Publice din 2005.

Ce face Curtea?

Curtea pronunta sentinte în cazurile care îi sunt înaintate spre solutionare. Cele cinci tipuri de cazuri întâlnite frecvent sunt:

1. actiuni pentru pronuntarea unei hotărâri preliminare;
2. actiuni intentate pentru neindeplinirea obligatiilor;
3. actiuni în anulare;
4. actiuni în constatarea abtinerii de a actiona;
5. actiuni în despagubiri.

Informatii esentiale

Funcție: Sa se pronunte în cazurile care îi sunt prezentate spre solutionare.

Curtea de Justitie: Un judecator din fiecare stat membru UE; opt avocati generali.

Tribunalul de Prima Instanta: Cel puțin un judecator din fiecare stat membru UE (27 în 2007).

Tribunalul Functiei Publice: Sapte judecatori

Durata mandatului: Mandate de sase ani care pot fi reinnoite

Adresa: Boulevard Konrad Adenauer, L-2925 Luxembourg
Tel. (352) 43 03-1
Internet: curia.europa.eu

Actiunile sunt detaliate în continuare:

1. Procedura de pronuntare a unei hotărâri preliminare

Instancele naționale din fiecare stat membru UE sunt responsabile pentru aplicarea corespunzătoare a legislației comunitare în statul respectiv. Dar există riscul ca instancele din diferite țări să interpreteze legislația comunitară în moduri diferite. „Procedura de pronuntare a unei hotărâri preliminare” are rolul de a preîntâmpina acest lucru. Dacă o instanță națională are îndoieli cu privire la interpretarea sau valabilitatea unei legi comunitare, aceasta poate și, în anumite cazuri, este obligată, să solicite opinia Curții de Justiție. Această opinie este furnizată sub forma unei „proceduri de pronuntare a unei hotărâri preliminare”.

2. Actiuni intentate pentru neîndeplinirea obligațiilor

Comisia poate demara acest proces în cazul în care considera că un stat membru nu își îndeplinește obligațiile prevăzute de legislația comunitară. Acest proces poate fi demarat și de un alt stat membru UE. În ambele cazuri, Curtea investighează acuzațiile și se pronunță. Dacă se constată veridicitatea acuzațiilor aduse statului membru respectiv, acesta are obligația de a remedia situația de îndată. În cazul în care constată că statul membru nu a respectat sentința pronunțată, Curtea poate impune plata unei amenzi.

3. Actiuni în anulare

Dacă un stat membru, Consiliul, Comisia sau (în anumite condiții) Parlamentul consideră că o anumită lege comunitară este ilegală, acesta poate solicita Curții anularea legii în cauză. Aceste „actiuni în anulare” pot fi folosite și de persoanele fizice care doresc să solicite Curții anularea unei anumite legi deoarece le afectează în mod direct și negativ. În cazul în care constată că legea respectivă a fost adoptată incorect sau nu are un temei corect în dispozițiile tratatelor, Curtea poate declara legea nulă și neavenită.

4. Actiuni în constatarea abținerii

de a acționa

Tratatul prevede că Parlamentul European, Consiliul și Comisia au obligația de a adopta anumite decizii în anumite situații. În caz contrar, statele membre, celelalte instituții UE și (în anumite situații) persoanele fizice sau societățile comerciale pot înainta o plângere prin care solicite Curții consemnarea în mod oficial a abținerii de a acționa.

5. Actiuni în despăgubiri

Orice persoană sau societate comercială care a suferit daune în urma unei acțiuni sau a unei lipse de acțiune din partea Comunității ori a funcționarilor acesteia poate intenta o acțiune pentru plata unor despăgubiri în fața Tribunalului de Prima Instanță.

Cum este organizată activitatea Curții?

Cazurile sunt prezentate la registratura și pentru fiecare caz este numit un anumit judecător și un avocat general. Procedura care urmează are loc în două etape: în scris și apoi sub formă verbală. În prima

etapa, toate părțile implicate prezintă declarații scrise și judecătorul numit pentru cazul respectiv întocmește un raport unde rezumă aceste declarații și temeiul legal al cazului. Urmează etapa a doua – audierea publică. În funcție de importanța și complexitatea cazului, audierea poate avea loc în fața unui complet alcătuit din trei, cinci sau 13 judecători sau înaintea Curții reunite. La audiere, avocații părților își prezintă cazul în fața judecătorilor și a avocatului general, care le pot adresa întrebări. Avocatul general își susține punctul de vedere, după care judecătorii deliberează și pronunță sentința. Aceasta nu urmează neapărat punctul de vedere al avocatului general. Sentințele Curții se adoptă cu majoritate și se pronunță în cadrul unei audieri publice. Punctele de vedere divergente nu se comunică. Deciziile sunt publicate în ziua pronunțării lor. Procedura Tribunalului de Prima Instanță este similară, cu excepția susținerii punctului de vedere al avocatului general.

Conceptul de dezvoltare durabilă

Conceptul de dezvoltare durabilă datează de la nivelul anilor '60 și a fost enunțat (și nu însușit) de către ecologiști. De către acei ecologiști proveniți din extrema stângă (frustrată) și din mișcările studențești ale anului 1968 din Franța (vezi Joska Fischer). Ulterior, de-a lungul anilor și datorită maturizării ideologice, până în 1975, conceptul dezvoltării durabile a fost completat și a fost extins în zonele economice și sociale ale doctrinelor politice.

Nostalgicii ecologismului primordial, precum RENE DUMONT- „tătucul” ecologist cu pulover roșu și pahar cu apă din alegerile prezidențiale franceze care au dat câștig de cauză lui Valérie Giscard d'Estaing- ar putea considera triunghiul magic al dezvoltării durabile drept o concesie făcută principiului ”fiecare pentru sine” al doctrinelor liberale și social-democrate de dezvoltare. Același personaj voia să interzică circulația și producția de autovehicule pe motiv de poluare și voia, mai important, să impună statelor dezvoltate, în plin război rece, eradicarea sărăciei și foamei în lume.

De la aceste idei, care acum ni se par cel puțin puerile, până la Summitul RIO 1992, au trecut pușini ani, dar foarte multă inteligență și implicare politică și civică. Semnele erodării mediului, semnele erodării bunăstării sociale, semnele declinului economic sunt din ce în ce mai vizibile. La fel de vizibile sunt semnele epuizării resurselor naturale. Pentru România, considerată ultima oază verde a Europei lărgite, ultima țară europeană posesoare de păduri virgine, alegerea este foarte grea. Cum să vorbim de păduri, de ape curate, de aer când noi, românii, ne gândim doar la cum vom reuși să punem, mâine, pe masa copiilor

noștri bruma de mâncare.

Cum să ne gândim la ecologie când metrul cub de apă este aproape 1% din salariul minim pe economie? Cum să ne gândim la păduri când Gigacaloria este 30 % din salariul minim pe economie?

Dezvoltarea durabilă înseamnă dezvoltarea economică, bunăstarea socială și protecția mediului fără a limita șansa generațiilor viitoare de a-și atinge propriile idealuri. Este șansa copiilor noștri.

Noțiunea de biodiversitate este complexă și cuprinde mai multe trepte. Prima se referă la ansamblul viețuitoarelor ce populează Pământul și care formează biosfera. Aceasta cuprinde organismele unicelulare procariote, plantele și animalele, toate clasificate în specii, genuri, familii, clase, încrângături și regnuri. Sub specii există varietăți, rase și alte categorii sistematice distincte datorită variațiilor genelor proprii.

Ecosistemele sunt sistemele dinamice ale biosferei care cuprind un anumit areal geografic. Prin biodiversitate se înțelege totalitatea genotipurilor, speciilor și ecosistemelor ce apar într-un areal.

Dar biodiversitatea are un înțeles și mai larg, ea cuprinzând următoarele categorii: Diversitatea genetică se referă la „materialul genetic conținut de toate formele de viață, cuprinzând informațiile ce determină caracteristicile speciilor și indivizilor și care constituie diversitatea vieții” (Global Biodiversity, 1993). Variațiile genetice determină caracteristicile individuale în cadrul speciei (de exemplu, la om culoarea părului, a ochilor, înălțimea etc.) iar la animale și plante, posibilitatea de a supraviețui în anumite condiții de mediu speciale. Varietățile genetice apar la mai toate speciile de plante și animale, mai mult sau mai puțin pregnant, citând ca exemplu zecile de varietăți de Hieracium ce cresc în Munții Retezat. În general, speciile care au la dispoziție un areal mare prezintă mai puține varietăți genetice decât cele care locuiesc un areal restrâns care impune existența unor adaptări speciale și deci apariția varietăților genetice.

Diversitatea speciilor înseamnă numărul de specii distincte de viețuitoare ce populează un anumit areal, de la unul foarte restrâns (un metru pătrat de teren) până la întreaga planetă. În aprecierea diversității speciilor trebuie avută în vedere o cât mai precisă definiție a ceea ce este specia, pentru a nu include aici și varietățile sau a elimina indivizii ce nu aparțin speciei. „Specia este unitatea fundamentală a materiei vii în care sunt integrate populațiile derivate din strămoși comuni, cu aceeași zestre ereditară și cu caractere distincte, fiind izolate din punct de vedere

BIO diversitatea

reproductiv.” (Paltin, Rădulescu, 1995). Ultima condiție, de izolare reproductivă, ar duce cu gândul la necesitatea experiențelor de împerechere a două forme pentru a constata dacă au sau nu urmași. Sistemul nu este infailibil, deoarece există posibilitatea împerecherii a două specii diferite ce au ca rezultat o nouă specie, exemplul grăitor fiind încrucișarea dintre cal (*Equus caballus*) și măgar (*Asinus asinus*), având ca rezultat asinul. Aceasta arată că speciile nu sunt statice ci evoluează în timp, prin sărituri mutaționale sau prin modificări mici, treptate, genetice. De fapt doar prin astfel de procese în cadrul speciilor ne putem explica evoluția lumii organice, de la câteva specii primitive de acum 600 milioane de ani până la extraordinara bogăție actuală.

Ceea ce ne interesează pe noi din punct de vedere al biodiversității este numărul de unități taxonomice ce populează un areal. În acest sens, se vorbește de diversitatea taxonomică, ce ține seama de apropierea dintre speciile ce se află în același habitat. Așa de pildă, o insulă cu două specii de păsări și una de șopârle are o diversitate mai mare decât o insulă cu trei specii de păsări și nici una de șopârle. Tot așa, dacă numărul de coleoptere de pe glob depășește toate celelalte specii de animale, ele nu măresc diversitatea taxonomică deoarece sunt foarte apropiate și aparțin toate unității taxonomice superioare.

(continuare în pagina 12)

BIO

diversitatea

(continuare din pagina 11)

Diversitatea ecosistemelor reprezintă bogăția de ecosisteme existente pe glob. A^oa, de exemplu, există un ecosistem al pă^ounilor, al pădurilor de foioase, al celor de ră^oinoase, al pădurilor umede tropicale, al mla^otinilor, al tundrelor etc., la care se adaugă și cele marine, al mangrovelor, al recifilor de corali, al platformelor litorale etc., etc. Pentru un anumit areal, diversitatea ecosistemelor înseamnă numărul de ecosisteme pe care le cuprinde. De exemplu, în Masivul Retezat există un ecosistem al pădurilor de foioase, unul al pădurilor de ră^oinoase, al pajii^otilor alpine, al râurilor, al lacurilor, dar și al împrejurimilor stânelor, al tăieturilor de pădure, fiecare având alt inventar de

specii și gene. Cu cât este mai mare numărul de ecosisteme pe arealul considerat, cu atât este mai mare biodiversitatea. Dificultatea în stabilirea diversității ecosistemelor este lipsa unei clasificări unitare a acestora și stabilirea granițelor dintre ele.

Diversitatea peisageră este o noțiune intrată recent în uz și care apare în „Strategia paneuropeană a diversității biologice și peisagere” adoptată de Consiliul de Mini^otri al Uniunii Europene în 1995. În noua accepțiune, prin peisaj se înțeleg „nenumăratele relații existente în cursul unei perioade date între un individ sau o societate (comunitate) și un teritoriu definit din punct de vedere topografic și ale căror aspecte rezultă din interacțiunea, în decur-

sul timpului, a factorilor umani și naturali sau din combinarea acestora.”...

Diversitatea culturală umană este considerată un component al biodiversității căci, în măsura în care diversitatea genetică sau a speciilor permite viețuitoarelor să supraviețuiască în medii diverse, tot așa și factorii de cultură umană (de exemplu nomadismul, transhumanța, agricultura tradițională etc.) reprezintă un sistem de conviețuire cu un mediu dat. Bogăția de sisteme culturale bazate pe limbaj, religie, practici agricole, forme de exprimare artistică și nu numai, conferă diversitatea culturală a unui areal. Este motivul pentru care, în sistemul de clasificare a ariilor protejate, există categorii ce cuprind, în mod obligatoriu, și aspectele culturale umane, mai ales cele tradiționale, ele reflectând cea mai bună integrare a omului în datele naturale.

